

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00005/2016-01
Београд, 18. април 2016. године

На основу члана 9. тач. 2) и 3) и члана 16. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09) и члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), у поступку накнадне контроле, покренутом на основу пријаве Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, са седиштем у Београду, Немањина 22-26,

Комисија за контролу државне помоћи на 54. седници, одржаној 18. априла 2016. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Дозвољава се државна помоћ која се додељује на основу Уговора о обавези јавног превоза путника у железничком саобраћају.
2. Ово решење објавити на интернет презентацији Комисије за контролу државне помоћи.

Образложење

1. Подносилац пријаве и предмет пријаве државне помоћи:

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је Дописом Број: 401-00-1162/2015-04 од 13. јануара 2016. године доставило Комисији за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија) Пријаву државне помоћи, која се додељује на основу Уговора о обавези јавног превоза путника у железничком саобраћају у Републици Србији (у даљем тексту: Уговор) закључен између Владе Републике Србије и Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд са Прилозима 1, 2, 3, 4 и 5 са Општим обрасцем пријаве државне помоћи, у складу са чланом 3. став 2. Уредбе о начину и поступку пријављивања државне помоћи („Службени гласник РС“, број 13/10).

Предмет пријаве и основ за доделу државне помоћи је Уговор који је усвојен Закључком 05 број: 340-488/2016 од 23. јануара 2016. године на 192. седници Владе Републике Србије.

2. Опис државне помоћи:

- 2.1. Давалац државне помоћи:

Давалац државне помоћи је Република Србија – Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

- 2.4. Корисник државне помоћи:

Корисник државне помоћи је Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд, матични број: 21127124, Немањина 6 (у даљем тексту: „Србија воз“).

2.5. Инструмент доделе државне помоћи:

Инструмент доделе државне помоћи је субвенција која се одобрава и додељују на основу Уговора.

2.6. Планирано трајање државне помоћи:

Раздобље на које се одобрава државна помоћ у облику субвенције је од 1. јануара 2016. године до 31. децембра 2016. године.

2.7. Укупан планирани износ државне помоћи:

Укупан планирани износ државне помоћи је 3.000.000.000,00 динара.

2.8. Циљ и намена државне помоћи:

Државна помоћ се додељује за обављање основне делатности јавног превоза путника у железничком саобраћају у Републици Србији.

2.9. Наручилац услуге јавног превоза:

Влада Републике Србије, коју представља проф. др. Зорана Михајловић, потпредседник Владе и министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (у даљем тексту: Наручилац), док надзор и контролу над спровођењем и извршавањем Уговора врши у име Наручиоца Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

3. Опис Уговора:

3.1. Правни основ за закључење Уговора:

Уговор је закључен у складу са Закона о железници („Службени гласник РС”, број 91/15), Уредбом о правилима за обрачунавање надокнаде за обавезу јавног превоза („Службени гласник РС”, број 91/15).

3.2. Опис Уговора

Предмет Уговора је додела средстава „Србија возу“ за обављање делатности јавног превоза путника у железничком саобраћају у Републици Србији у периоду од 1. јануара 2016. године до 31. децембра 2016. године, Уговор предвиђа:

- услове под којима ће „Србија воз“ пружати услугу јавног превоза путника у железничком саобраћају за линије које су наведене у Прилогу 2 Уговора, као и одређивање надокнаде за пружање тих услуга;

- дефиниције и поједине изразе:

- „обавеза јавног превоза“ (у даљем тексту: ОЈП) је захтев који је дефинисан или утврђен од стране наручиоца у циљу обезбеђивања услуге јавног превоза путника у железничком саобраћају од општег интереса, а који железнички

превозник, уколико би поступао руководећи се само комерцијалним интересима, не би прихватио или га не би прихватио у истој мери или под истим условима без надокнаде;

- „надокнада за јавни превоз“ је надокнада за вршење обавезе јавног превоза од стране „Србија воза“ у складу са Уговором;

- „примерена добит“ означава повраћај капитала која је уобичајена за дотични сектор, а којом се узима у обзир ризик или одсуство ризика којем се излаже пружалац услуга јавног превоза услед интервенције надлежног органа;

- „ОЈП линије“ су линије за које је утврђена обавеза јавног превоза и дате су у Прилогу 2 Уговора;

- „јавни превоз путника од општег интереса“ обухвата услуге превоза путника од општег економског интереса које се пружају јавности на недискриминаторној основи и континуирано;

- „тарифна обавеза“ је обавеза за „Србија воз“ да примени, нарочито за одређене категорије путника или на одређеним линијама, фиксне цене или цене одобрене од стране надлежних органа, а које су у супротности са комерцијалним интересима;

- права и обавезе уговорних страна, односно дужности „Србија воза“ су да врши услугу од јавног превоза путника у железничком саобраћају од општег интереса на одговарајућим линијама наведеним у Прилогу 2 Уговора, дефинисана је обавеза превоза и тарифна обавеза;

- износ од три милијарде динара, за ред вожње 2015/2016 како би се обезбедила услуга јавног превоза путника од општег интереса;

- обавезу наручиоца посла да обезбеди да се средства по основу надокнаде обрачуната у складу са Уговором месечно преносе на наменски рачун „Србија воза“;

- да се накнаде за ОЈП линије обрачунавају на нивоу цена које су биле на снази у време потписивања Уговора;

- обрачунавање висине надокнаде за обавезу јавног превоза врши се у складу са Уредбом о правилима о обрачунавању надокнаде за обавезу јавног превоза („Службени гласник РС“, број 91/15);

- да су се Уговорне стране споразумеле да примерена добит износи 5%;

- да се износ надокнаде израчунава на тај начин што се укупни трошкови коригују корективним факторима (планирани возни километри, планирана промена прихода, очекивана инфлација, промена цене енергената на тржишту, повећање односно смањење плата запослених итд.);

- да, како би се избегла превисока надокнада, ће сви додатни приходи који су изнад планираних, а остварени су од стране „Србија воза“ за време трајања Уговора, бити додељени наручиоцу посла на годишњој основи, најкасније у року од 6 месеци након годишње промене реда вожње, наручилац одлучује о намени додатних прихода;

- финансијску транспарентност, тако што се између осталог, за извршење ОЈП услуге и обављања других активности које нису предмет Уговора предвиђа да рачуноводствени подаци морају бити раздвојени.

3.2.1. Опис Прилога 1- Ниво квалитета услуга ОЈП:

Предвиђа:

- обавезу „Србија воза“ да свим путницима обезбеди исти ниво квалитета услуга узимајући у обзир технички капацитет јавне инфраструктуре и расположивих превозних средстава;

- спецификацију возних средстава, возопратно особље, редовитост превоза на ОЈП линијама, мере безбедности, смањење/повећање ОЈП услуга.

3.2.2. Опис Прилога 2 – Трасе и ред вожње

- минималну услугу, трасе и ред вожње за 2015/2016, временски оквир у вези са поступком доделе трасе.

3.2.3. Прилог 3 – План трошкова/прихода

Приказани су укупни приходи и расходи „Србија воза“ и то:

- Укупни трошкови превоза путника (без трошкова приступа инфраструктури)
3.517.773.000,00 динара;

- Укупни приходи превоза путника (без ПДВ-а) 693.687.000,00 динара;

- Захтевана профитна маржа од 5% износи 175.914.000,00 динара

- Износ ОЈП 3.000.000.000,00 динара.

3.2.4. Прилог 4 - Извештавање

Извештај садржи утврђене обавезе јавног превоза, изабране железничке превознике и исплате надокнада за обавезу јавног превоза и искључивим правима додељеним изабраним железничким превозницима на име те надокнаде, као и праћење и оцењивање успешности, квалитета и финансирања обавезе јавног превоза и, ако је то примерено, пружа информације о природи и обиму додељених искључивих права.

3.2.5. Прилог 5 – Уредба о правилима о обрачунавању надокнаде за обавезу јавног превоза („Службени гласник РС“, број 91/15)

Уређује се максималан износ надокнаде. За израчунавање нето финансијског резултата користи се следеће правило: трошкови настали у вези са обавезом или скупом обавеза пружања услуга јавног превоза које намећу надлежни органи, који су садржани у уговору о обавези јавног превоза и/или општем правилу, минус позитивни финансијски резултати остварени на мрежи на којој се врши утврђена обавеза јавног превоза, минус прилив од наплаћених тарифа или било којих других прихода остварених током извршавања утврђене обавезе пружања услуге јавног превоза, плус примерена добит, једнако нето финансијски резултат.

Израчунавање износа нето финансијског резултата се врши по формули:

$$N=T-P-PT+PD$$

N - нето финансијски резултат

T - трошкови који настају у вези са обавезом јавног превоза

P - приходи остварени од превоза путника на основу обавезе јавног превоза

PT - приход од наплаћених тарифа или било који други приход који настаје током извршавања утврђене обавезе јавног превоза

PD - примерена добит ("Примерена добит" означава стопу повраћаја капитала која је уобичајена за дотични сектор, а којом се узима у обзир ризик или одсуство ризика којем се излаже пружалац услуга јавног превоза услед интервенције надлежног органа).

Поштовање обавезе јавног превоза може утицати на могуће превозне активности железничког превозника и изван утврђене обавезе јавног превоза. Стога, да би се избегла превисока или недовољна надокнада, приликом обрачуна нето финансијских резултата узимају се у обзир мерљиви финансијски ефекти на дотичне мреже

железничког превозника. Трошкови и приходи морају се обрачунавати у складу са важећим рачуноводственим и пореским прописима.

Обавеза раздвајања рачуна: у циљу повећања транспарентности и избегавања прекомерног финансирања, ако пружалац услуга јавног превоза, поред услуга за које прима надокнаду и које подлежу обавези пружања услуга јавног превоза, такође обавља и друге активности, рачуни за такве услуге јавног превоза морају бити раздвојени, тако да буду задовољени следећи услови:

- 1) пословни рачуни за сваку од ових активности морају бити издвојени, а однос одговарајуће имовине и фиксних трошкова мора бити одређен у складу са важећим рачуноводственим и пореским прописима;
- 2) варијабилни трошкови, одговарајућа издвајања за фиксне трошкове и примерена добит у вези са било којом другом активношћу пружаоца услуга јавног превоза никако се не могу стављати на рачун за обављање утврђене обавезе јавног превоза;
- 3) трошкови извршења обавезе јавног превоза морају бити уравнотежени са пословним приходом и исплатама од стране надлежних органа, без могућности преноса прихода у други сектор активности пружаоца услуга јавног превоза.

4. Одлука Комисије:

Комисија је, Закључком Број: 401-00-00005/2016-01 од 25. фебруара 2016. године, покренула поступак накнадне контроле дозвољености државне помоћи, с обзиром да је Уговор закључен пре доношења одлуке Комисије.

Комисија је утврдила да Уговор представља основ за доделу државне помоћи, сагласно члану 2. тачка 1) Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09 - у даљем тексту: Закон), којим је прописано да је државна помоћ сваки стварни или потенцијални јавни расход, или умањено остварење јавног прихода, којим корисник државне помоћи стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту, као и то да се у овом случају ради о индивидуалној државној помоћи, сагласно члану 12. став 3. Закона.

На 54. седници Комисије, одржаној 18. априла 2016. године, Комисија је одлучивала о дозвољености државне помоћи која се додељује на основу Уговора.

Приликом одлучивања Комисија је анализирали Општи образац, Уговор, Прилоге 1 2, 3, 4 и 5, Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 45/13 и 91/15) и Уредбу о правилима о обрачунавању надокнаде за обавезу јавног превоза („Службени гласник РС“, број 91/15).

С обзиром на то да се средстава додељују ради обављања делатности јавног превоза путника у железничком саобраћају у Републици Србији, Комисија је анализирали да ли су испуњени услови за доделу државне помоћи у облику накнаде за пружање услуга од општег економског интереса, који су прописани чл. 97а и 97г Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 и 119/14 – у даљем тексту: Уредба).

Комисија је утврдила да, „Србија воз“ представља превозника у смислу Закона о железници, односно представља независан и самосталан правни субјект који, обављањем своје основне делатности, омогућава остваривање јавног интереса у јавном превозу путника у железничком саобраћају у Републици Србији. Основна делатност подразумева да је „Србија воз“ дужан да врши услугу јавног превоза путника у железничком саобраћају од општег интереса на одговарајућим линијама наведеним у Прилогу 2.

Даље, оцењујући услове под којима се средстава додељују за услуге од општег економског интереса, односно за обављање ОЈП, Комисија је узела у обзир следеће одредбе Закона о железници, на основу којих је Уговор закључен:

- члан 84. дефинише превоз у железничком саобраћају од општег интереса и то градски, приградски, регионални и даљински превоз путника;

- члан 85. Влада, надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, може, у циљу обезбеђивања превоза од општег интереса, утврдити железничком превознику обавезу јавног превоза. Критеријуми за утврђивање обавезе јавног превоза су:

- 1) постојање општег интереса;
- 2) доступност других врста превоза;
- 3) трошкови замене превоза у железничком саобраћају другим видом превоза;
- 4) квалитативне и квантитативне могућности железничког превозника.

- члан 86. одређује, између осталог, да надлежни орган пружа железничком превознику надокнаду за обавезу јавног превоза у износу нето финансијског резултата, позитивног или негативног, за настале трошкове и остварене приходе у складу са тарифним обавезама установљеним општим правилима на начин који онемогућује исплату превисоке надокнаде за обавезу јавног превоза. Надлежни орган задржава право да обавезе јавног превоза за које су одређене максималне тарифе укључи у уговоре о тим обавезама. Надокнаде за обавезе јавног превоза по закљученим уговорима о обавези јавног превоза или са општим правилима, морају се обрачунавати у складу са правилима о обрачунавању надокнаде за обавезу јавног превоза, које прописује Влада подзаконским актом.

-члан 87. прописује да уговор о обавези јавног превоза и општа правила садрже нарочито одредбе којима се:

1) јасно дефинишу обавезе железничког превозника које се односе на обавезу јавног превоза, као и географска подручја на која се та обавеза односи;

2) утврђују параметри на основу којих се израчунава износ надокнаде за обавезу јавног превоза, као и природа и обим евентуално додељених искључивих права, на начин који онемогућује исплату превисоке надокнаде за обавезу јавног превоза, односно тако да се онемогући да износ те надокнаде премаши износ потребан да се покрију нето финансијски резултати учињених трошкова и остварених прихода вршењем обавезе јавног превоза, узимајући у обзир део прихода који задржава железнички превозник и примерену добит;

3) уређује подела трошкова везаних за обавезу јавног превоза. Ови трошкови посебно могу укључивати трошкове за особље, енергију, накнаде за инфраструктуру, одржавање и поправку возних средстава и инсталације неопходне за обавезу јавног превоза, фиксне трошкове и одговарајући повраћај капитала;

4) уређује подела прихода од продаје карата, односно који приход железнички превозник може задржати, исплатити га надлежном органу, или се може поделити између њих;

5) одређује трајање уговора о обавези јавног превоза;

6) утврђују захтеви квалитета укључујући обезбеђивање приступачног прелаза за путнике са инвалидитетом, уколико надлежни орган, у складу са законом, захтева од железничког превозника да поштује одређене захтеве квалитета;

7) утврђује ниво квалитета услуге коју обезбеђује железнички превозник (континуитет, редовитост, поузданост, капацитети, приступачност за путнике са инвалидитетом, минимални стандарди квалитета извршења обавезе јавног превоза - информисање, расположивост и издавање возних карата и сл.);

8) дефинишу показатељи за оцену квалитета уговорене обавезе јавног превоза, са обрасцима табела које попуњава железнички превозник и доставља надлежном органу;

9) утврђује обавеза железничког превозника да извештава надлежни орган о реализацији уговорних обавеза, укључујући начин и динамику извештавања, уз прописане обрасце извештаја које железнички превозник доставља надлежном органу;

10) дефинишу последице неизвршавања или неуредног извршавања уговорних обавеза;

11) утврђује поступак измене уговора.

- члан 88. предвиђа да се уговор о обавези јавног превоза може доделити:

1) на основу одлуке надлежног органа о непосредном додељивању уговора о обавези јавног превоза;

2) на основу јавног конкурса, отвореног за све железничке превознике, уз поштовање начела транспарентности и недискриминације, који може, након достављања понуда и евентуалног претходног избора, укључивати и преговоре у складу са тим начелима, у циљу утврђивања најбољег начина за испуњавање специфичних или сложених услова. У случају доделе уговора из става 1. тачка 1) овог члана, уговор о обавези јавног превоза не може трајати дужи од 10 година, а у случају доделе уговора из става 1. тачка 2) овог члана, уговор о обавези јавног превоза не може трајати дужи од 15 година. Изузетно од става 2. овог члана, трајање уговора о обавези јавног превоза, имајући у виду услове амортизације средстава, по потреби се може продужити за највише половину трајања уговора из става 2. овог члана, ако железнички превозник обезбеђује средства која чине значајан део укупних средстава потребних за извршење обавезе јавног превоза обухваћених уговором о обавези јавног превоза и повезана су првенствено са услугама превоза путника које су обухваћене уговором о обавези јавног превоза. Ако је то оправдано амортизацијом капитала у вези са изузетним инвестицијама у железничку инфраструктуру и возна средства и ако је уговор додељен у конкурентском тендерском поступку, уговор о јавном превозу може трајати и дужи. Начин доделе уговора о обавези јавног превоза на основу јавног конкурса прописује Влада.

-члан 89. прописује да надлежни орган једном годишње објављује на својој интернет страници извештај о утврђеним обавезама јавног превоза, изабраним железничким превозницима и исплатама надокнада за обавезу јавног превоза и искључивим правима додељеним изабраним железничким превозницима на име те надокнаде. Овај извештај омогућује праћење и оцењивање успешности, квалитета и финансирања обавезе јавног превоза и, ако је то примерено, пружа информације о природи и обиму додељених искључивих права.

-члан 90. уређује да средства за надокнаду обавезе јавног превоза из члана 85. превозницима обезбеђују се у буџету Републике Србије, у буџету аутономне покрајине односно у буџету јединице локалне самоуправе и да је за та средства железнички превозник дужан да води посебну рачуноводствену евиденцију у складу са прописом из члана 86. Закона о железници.

Даље, увидом у Прилог 3 – План трошкова/прихода, Комисија је утврдила да су укупни приходи и расходи „Србија воза“ за 2016. годину предвиђени, и то:

- укупни трошкови превоза путника (без трошкова приступа инфраструктури) 3.517.773.000,00 динара;

- укупни приходи превоза путника (без ПДВ-а) 693.687.000,00 динара;

- захтевана профитна маржа од 5% износи 175.914.000,00 динара

- износ ОЈП 3.000.000.000,00 динара.

Узимајући у обзир наведено, Комисија је закључила да:

- је Законом о железницама, односно Уговором јасно поверено обављање делатности ОЈП као делатности од општег економског интереса „Србија возу“ (97а став 1. тачка 1) Уредбе);

- је висина накнаде за обављање услуга од општег економског интереса унапред одређена у износу од 3.000.000.000,00 динара у складу са предвиђеним трошковима повезаних са обављањем основне делатности (члан 97а став 1. тачка 2) Уредбе) и

- висина ове накнаде не прелази износ неопходан за покривање трошкова обављања основне делатности, с обзиром на то да ће се, како би се избегла превисока надокнада, сви додатни приходи који су изнад планираних, а остварени су од стране „Србија воза“ за време трајања Уговора, бити додељени наручиоцу посла на годишњој основи, најкасније у року од 6 месеци након годишње промене реда вожње, наручилац одлучује о намени додатних прихода, што значи да нема прекомерне накнаде (члан 97а став 1. тачка 3) Уредбе);

- што значи да су испуњени услови за доделу државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, прописани чланом 97а став 1. тач. 1)-3) Уредбе;

- је испуњен и услов из члана 97г Уредбе којим је прописана обавеза да привредни субјект који обавља делатност од општег економског интереса а обавља и друге делатности води одвојене рачуне за сваку делатност будући да је Уговором предвиђено да за извршње ОЈП услуге и обављања других активности које нису предмет Уговора а рачуноводствени подаци морају бити раздвојени.

Имајући у виду да су услови под којима се додељују средства за обављање делатности јавног превоза путника у железничком саобраћају кориснику „Србија воз“ у складу са правилима за доделу државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, Комисија оцењује да је додела државне помоћи кориснику „Србија воз“ дозвољена, у складу са чланом 97а и чл. 97г Уредбе и да при том не доводи до прекомерног нарушавања конкуренције на тржишту.

У складу са наведеним, Комисија је донела одлуку као у диспозитиву.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор у року од 30 дана од дана достављања.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
Андрејана Ђурчић
Андрејана Ђурчић

Достављено:

- Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
- Архиви